

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ ХАРАКТОНІМІВ У ТЕКСТАХ ХУДОЖНЬОГО СТИЛЮ

Анотація. Представлені результати досліджень сформовано на основі опрацювання матеріалів дитячої літератури німецької мови, особливу увагу приділено особливостям перекладу німецьких характонімів українською мовою, зокрема, у казках німецького дитячого письменника Губерта Шірнека. Визначено труднощі, які виникають під час процесу перекладу текстів художнього стилю та шляхи їх вирішення перекладачем. Значна увага присвячується характеристикам характонімів та їхнім способам утворення, а саме: афіксація (суфіксація, префіксація, скорочення), словоскладання (з двох повнозначних слів), використання загальних імен, конотативних онімів, використання каламбурів, зоонімів та «оказіональних прізвиськ». З'ясовано, що найчастіше німецькі характоніми утворюються за допомогою суфіксів -er для іменників чоловічого роду (Peter, Dieter), -ie/in для іменників жіночого роду (Fannie, Jorin), -chen/lein для іменників середнього роду (Peterchen, Annalein). Щодо поняття «характоніма», це імена, прізвища та прізвиська, які отримують персонажі та характеризують їхні риси. Характоніми містять не тільки додаткову інформацію про походження, характер, звички персонажа, а й збагачують атмосферу тексту різними сюжетними елементами, при цьому містять прихований зміст про зовнішність, інтелектуальні здібності персонажа та його духовний світ. Слід зазначити, що перекладачеві необхідно досконало володіти методами та стратегіями перекладу. Встановлено, що основними способами відтворення характонімів є: транслітерація, транскрипція, калькування, узагальнення, часткове відтворення, вилучення, субстантивізація, диференціація. Дослідження показує, що перекладачі повинні дотримуватись адекватності перекладу, інколи їм слід вдаватись до значних перефраз чи навіть трансформацій. Проте відтворюючи характоніми, перекладач не повинен втратити конотацію та максимально просто донести читачеві ім'я персонажа.

Ключові слова: антропонім, афіксація, характонім, стратегія перекладу, спосіб перекладу.

Tomniuk Liudmyla, Zayka Kristina
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

FEATURES OF TRANSLATING GERMAN PROPER NAMES IN LITERARY TEXTS

Summary. The presented research results are based on the study of German children's literature, with special attention paid to the peculiarities of translating German characterizations into Ukrainian, in particular, in the fairy tales of the German children's writer Hubert Shirnek. The difficulties that arise in the process of translating texts of artistic style and the ways in which they can be solved by the translator are identified. Considerable attention is paid to the characterization of characterizations and their ways of formation, namely: affixation (suffixation, prefixation, contraction), word formation (from two full words), the use of common names, connotative onomatopoeias, the use of puns, zoonimics and "occasional nicknames". It has been found that German characteronyms are most often formed with the suffixes -er for masculine nouns (Peter, Dieter), -ie/in for feminine nouns (Fannie, Jorin), and -chen/lein for neuter nouns (Peterchen, Annalein). As for the concept of "proper names," these are names, surnames, and nicknames that characters receive and characterize their traits. Proper names contain not only additional information about the origin, character, and habits of a character, but also enrich the atmosphere of the text with various plot elements, while containing hidden meaning about the character's appearance, intellectual abilities, and spiritual world. It should be noted that a translator needs to be proficient in translation methods and strategies. It has been established that the main ways of reproducing characterizations are: transliteration, transcription, calquing, generalization, partial reproduction, extraction, substantiation, and differentiation. The study shows that translators must adhere to the adequacy of the translation, and sometimes they have to resort to significant paraphrases or even transformations. However, when reproducing characterizations, the translator should not lose the connotation and convey the character's name to the reader as simply as possible.

Keywords: anthroponym, affixation, proper name, translation strategy, translation method.

Постановка проблеми. Сучасні перекладаознавці і критики перекладу все частіше предметом своїх наукових праць обирають проблеми перекладу характонімів, які наділені певними функціональними характеристиками персонажів, несуть негативну або ж іншого характеру конотацію, описуючи особливості позначуваного. Характоніми виконують не лише номінативну, а й інформативну та експресивну функції.

Актуальність теми дослідження пояснюється збільшенням кількості популярних творів

на українському ринку та зростанням потреби у якісних перекладах творів. Оскільки власні назви у дитячій літературі здебільшого є промовистими, тому їхнє відтворення у художніх творах є проблемою. Крім того, було встановлено, що системного аналізу перекладу характонімів у текстах художнього стилю з німецької мови українською не проводилось.

Головною метою перекладача є забезпечення відповідності у сприйманні оригіналу іноземними читачами так само, як носіями мови. Адже ро-

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7971-780X>

² ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-3796-5053>

зуміння контексту антропоніму викликає складнощі в рамках авторської та перекладацької семіосфер [9, с. 45–46].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Перекладознавці досі ще не розробили чіткий алгоритм, як варто перекладати німецькі характерніми. Особливості перекладу характерніми все частіше знаходяться в центрі уваги як іноземних, так і українських перекладознавців. Адже при перекладі характерніми постійно виникають труднощі, що є вічно відкритим питанням.

Можна виокремити літературознавців, які досліджують особливості перекладу характерніми, серед яких Р. Садуов [12], О.В. Ребрій, Е.О. Салліван і Л. Галлаунера [7] А. Потапова [5, с. 193–197]. Цікаво, що характерніми інколи навмисно містять прихований зміст, щоб обізнана людина змогла побачити особливі смислові акценти [4, с. 77–78]. О.В. Ребрій прирівнює проблему перекладу власних назв з перекладом фразеологізмів, реалій, каламбурів та ін. [1, с. 48].

Літературознавець Ф. Лауренті класифікує характерніми у текстах художнього стилю, як власні назви, що мають лише основну функцію – номінативну, вони лише позначають персонажа: *Мія, Лотті, Флоранс*. Інколи власні назви поєднують з прикметниками для уточнення характеристик персонажів [11].

У літературних творах характерніми використовуються для характеристики персонажів і вибираються або створюються з певним додатковим навантаженням, а отже, є значущими, особливо в книгах, призначених для дітей. Як зазначає Гарсес К. В. [10, с. 121–134], характерніми використовуються «не тільки для посилення характеристик, але в деяких випадках для того, щоб передбачити образ персонажа». Крім того, вона припускає, що характерніми можуть мати не тільки метафоричне значення або створювати певні алюзії, але й мати фонологічний ефект (алітерацію) в тексті.

Л. Фернандес стверджує, що в літературних творах характерніми використовуються як «сигніфікатори» в тому сенсі, що вони містять в собі підказки про долю персонажа або вказують на те, як може розвиватися сюжетна лінія» [20, с. 44–57].

Мета статті. Мета і завдання цього дослідження полягають у визначенні особливостей відтворення німецьких характерніми у текстах художнього стилю, зокрема у перекладі дитячої та підліткової літератури німецьких авторів українською мовою. Для досягнення мети було вирішено такі завдання: визначити поняття характерніми, їх класифікацію та місце в художній літературі; описати основні шляхи досягнення адекватності при перекладі характерніми; висвітлити проблему перекладу у дитячій літературі; проаналізувати переклади німецьких характерніми українською мовою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «дитяча література» має багато уявлень. Найпоширенішим є: дитяча література – сукупність творів, цільовою аудиторією яких є діти. У сучасному світі виділяють чимало особливостей, характерних дитячій літературі, як, наприклад, одночасне поєднання двох систем – літературної і педагогічної. Форма, зміст і комунікаційні особливості творів є одними з най-

головніших характеристик дитячої літератури. Змістові особливості такі як: динамічний сюжет, яскраві образи, гумор, тематика – також відіграють важливу роль у дитячій літературі.

Дитяча література інколи може містити неоднозначний та суперечливий зміст, тим самим визначення «точності перекладу» матиме парадоксальний характер. Перекладач може маніпулювати текстом, збільшуючи або, навпаки, скорочуючи його. Вдаючись до переказу чи перифраз, перекладач може повністю змінити не тільки текст оригіналу, а й навіть стиль. Яскравим прикладом є переклад німецькою мовою казки А. Ліндгрена «Пеппі Довгапанчоха» [8].

Для того, щоб текст був максимально доречним та корисним, перекладач використовує різні перекладацькі прийоми. Він може скористатися еквівалентами, аналогами, транслітерацією, калькуванням, або ж вдатися до адаптації чи одомашнення сюжету, образів персонажів та мови, щоб краще розуміти оригінал. М. Холаус наголошує на обмеженості знань молодих читачів про світ та їхньому незначному життєвому досвіді. Тому перекладач повинен адаптувати твір до рівня оригіналу так, щоб при читанні тексту створювався той самий ефект, який передбачався оригіналом [9, с. 79–80].

Під час відтворення художніх творів перед перекладачем постає непросте завдання, а саме передати атмосферу оригіналу, авторський стиль, асоціації так, щоб викликати у читача образність твору. Варто максимально природньо відтворити звучання тексту, враховуючи специфічне світосприйняття аудиторії. «Недостатні знання культурного чи соціального фону стають на заваді читачеві під час розуміння тексту перекладу» [8].

У межах дослідження пропонуємо розуміти під характернімом ім'я, прізвище або прізвисько, які автори дають персонажам та які характеризують їхні домінуючі риси. Оскільки характернім не може існувати окремо від дійової особи, він здатен не тільки вказувати на об'єкт, а й бути характерологічним представником. Це означає, що він у контексті може отримати різноманітне наповнення.

Характерніми виконують стилістично-апелятивну функцію, яку відповідно слід зберігати у перекладі. Характерніми активізують емоційне осмислення твору. Вони збагачують атмосферу тексту різноманітними сюжетними елементами. Нерідко характерніми містять прихований зміст або вказівку на елемент соціуму або культури: «культурний компонент власної назви часто наповнений інформацією про героя та може розповісти про зовнішність чи інтелектуальні здібності персонажа та навіть про його духовний світ» [3, с. 33–42; 40].

Майже всі характерніми утворені на певних асоціаціях. Під час відтворення характерніми перекладачеві слід бути дуже уважним, щоб не випустити з поля зору задум автора. Тому потрібно досконало володіти способами та стратегіями перекладу. Найпоширенішим способом відтворення характерніми є *транслітерація* (*Olivia – Олівія, Henry Harper – Генрі Гарпер, Lottie Wastlhuber – Лотті Вастлхубер*).

Крім того, перекладач може зіткнутися з багатьма іншими труднощами, які виникають при відтворенні характерніми у художньому тексті.

Розгляд проблеми відтворення, насамперед, полягає у тому, чи зберігаються у літературному творі функції характернімів (*посилання+значення*). Тому в рамках цього дослідження для аналізу було обрано функціональну типологію характернімів К. Біруса [14]:

- імена, які отримують своє фактичне значення від посилання на носія імені, який існує поза твором;

- класифікація імен, які відносять їх носіїв до певної групи на основі релігійних, національних, соціальних чи просто літературних найменувань;

- звукосимволічні (звукоутворенні, звукосемантичні) назви, форма яких викликає певні асоціації; розмовні імена, які лексично вмотивовані та характеризуються семантичними ознаками з функцією змістовної характеристики.

Кожен крок процесу перекладу характернімів залежить від рішень перекладача: є ім'я описовим чи ні, наскільки важливим є значення, форма імені. Перекладач також вирішує, яку стратегію використовувати під час перекладу. Він повинен оцінити можливі семантико-стилістичні втрати та врахувати фонетичні, морфологічні, семантичні, стилістичні властивості оригіналу [15].

Результати дослідження засвідчили, що найпоширенішими способами перекладу характернімів є:

Транслітерація – спосіб, який використовує перекладач, коли він змінює своє ім'я відповідно до графічних норм перекладу, не розшифровуючи гумористичних елементів певного характерніма. Під час транслітерації кількість нечітких відмінностей менша, ніж під час транскрипції, тому що слово перекладається двозначно, відповідно до використання символів, але не завжди збігається з реальним звучанням слова, що інколи не звично для української мови. Наприклад, *Théoden – Теоден, Fladriif – Фладрииф, Florence Spencer – Флоранс Спенсер*.

Використовуючи **транскрипцію**, перекладач намагається точно відтворити назву, ідентичну мові оригіналу. Оскільки деякі звуки у німецькій та українській мовах відмінні, існують різні варіанти транскрибування, однак використовується те ім'я, яке найбільш притаманне українській, а саме національне, реалістичне. За допомогою способу транскрипції перекладачі свідомо допускають певну незрозумілість і спостерігаються незначні мовні втрати. Наприклад, *Isengart – Ізенгард, Ettenöden – Етен, Azanulbizar – Азанулбизар* [17].

Часткове відтворення – перекладач транскрибує основну частину характерніма, додаючи прикладку для уточнення і збереження сенсу характерніма *die Schlafmütze – соня, das Nashorn – носоріг* [2].

Вилучення – один із способів перекладу, який використовується, якщо перекладач не використовує мовні елементи, наявні у тексті оригіналу [2]. Наприклад, *der Morgenmuffel – той, хто вранці прокидається в поганому настрої; der Ewiggestriger – людина, яка відмовляється змінювати свої старті погляди; der Zehrpeller – той, хто пішов, не оплативши рахунок*. Зазвичай застосовується у випадку неперекладних каламбурів [14].

Узагальнення – спосіб, який дозволяє вибрати ширший денотат [2].

Калькування або **буквальний переклад** – переклад шляхом заміни морфем їхніми відпо-

відниками у мові відтворення *Weißfuß – Білоніг, Erstgeborenen – Первонароджені, Baggins – Торбинс*. Під час використання цього способу треба звертати увагу на адекватність кінцевого варіанту перекладу. Слова, які найбільш розповсюджені у мові, відтворюються за допомогою цього способу.

Субстантивізація – один із способів перекладу, шляхом переходу однієї частини мови в іншу: характерніма на загальну назву [2].

Інколи перекладач може пропонувати свої варіанти відтворення, перекладацький неологізм, який може бути утвореним наступним чином:

- утворення нового слова, використовуючи елементи коренів вже існуючих лексем;

- утворення нового денотата та слова шляхом перенесення існуючої назви;

- використання транскрипції, транслітерації або калькування для перекладу безеквівалентної лексики, а саме характернімів [17].

Характоніми – одна із сфери номінування, отже, вони як семантично, так і граматично, представляють похідні номінації. Характоніми у німецькій дитячій літературі утворюються такими способами (табл. 1).

Однак не завжди німецькі та українські оніми мають однакові конотації, тобто у читачів іноді виникають різні асоціації щодо розуміння характерніма або взагалі жодних. *Münchhausen – в українській мові асоціюється з мандрівником, фантазером; проте у німецькій мові це брехун*.

Більшість характернімів відтворюється за допомогою калькування (*Schattenfell – Тінеборові, Panzerschrank – Панцерна шафа, Fang – Ікло*). Тоді прізвиська персонажів рециєнти сприймають однаково і в оригіналі, і в перекладі. Використовуючи калькування, відтворюється не звуковий, а комбінаторний склад словосполучення, підібравши відповідні елементи. За допомогою цього способу можна полегшити розуміння характернімів, читаючи художній твір. Адже слід уникати надлишкових транскрибованих чи транслітерованих слів.

Однією з помилок перекладача під час перекладу характернімів є невміння використовувати калькування, адже він забуває про адаптацію. Це стосується характернімів, коли перекладачі просто скальковують іншомовний термін слово в слово, не підбираючи якомога оптимальнішої назви для власне процесу, явища, предмета тощо. У процесі перекладу такі слова виходять інтуїтивно незрозумілими, тому без їхнього пояснення не обійтися.

Книга «Хмарочос розмахує пензлем» Губерта Шірнбека має велику кількість характернімів. Наприклад, слово *хмарочос* не викликає потрібних образів без пояснення, а саме *Чесальник хмар*. Це буквальний переклад нім. *Wolkenkratzer (Wolken – хмари, kratzen – чесати, дерти)*. У народі кажуть висотка – образна назва, яка створена на основі українських уявлень. Аналогічно *der Topfkratzer (der Topf – каструля, горщик; kratzen – чесати)*, яке слід перекласти «Чесальник каструль» або ж «Дротянка».

«Der Wolkenkratzer ist einer, der die Wolken kratzt... Der Wolkenkratzer ist ein guter Freund des Topfkratzers» [19].

«Хмарочос – це той, що чує хмари... Хмарочос – добрий друг Дротянки».

Таблиця 1

Способи утворення характонімів у німецькій мові

1. Афіксація (суфіксація, префіксація, скорочення):	
суфікс <i>-er</i> в іменниках на позначення чоловічого роду	<i>Peter, Dieter, Rainer.</i>
Суфікс <i>-ie/in</i> в іменниках на позначення жіночого роду	<i>Annie, Dottie, Fannie, Jorin.</i>
Пестливі суфікси <i>-chen/lein</i>	<i>Peterchen, Annalein, Gummibärchen</i>
2. Словоскладання (з двох повнозначних слів):	
<i>«Löffelohr, Schnüffelschnauz, Wedelschwanz und Humpel, Kleiner Weißfuß und mein altes Plumpel!»</i>	<i>Гостровух і Мудроніс, Пишинохвіст, Брикливий, Мій маленький Білоніг і Товстунчик милий!</i>
<i>«Lochners, Bolgers, Straffgürtels, Dachsbau, Gutleibs, Hornbläusers und Stolzfußens»</i>	<i>Копайнори, Бульбери, Розпояси та Нор-Бобринги, Трюхстони, Люлькаси, Мохностопи.</i>
3. Використання загальних імен:	
<i>Stern</i> – зірка, <i>Clown</i> – клоун	
4. Конотативні оніми:	
<i>Cinderella</i> – Попелюшка, <i>Rambo</i> – Рембо.	
5. Власна назва перетворюється на постфікс, як наслідок виникають «оказіональні прізвиська»:	
Moosbüffel Heulsuse Transuse Kaffetante	(«Moos» мох + «Büffel» буйвол => невіглас грубіян) («Heulen» ниття, рев+ «Suse» зануда => плакса) («Tran» рибний жир+«Suse» зануда => мямла) («Kaffee» кави + «Tante» тітка => секретарка)
6. На основі каламбурів:	
Наприклад, етнічні прізвиська, утворенні грою слів : <i>die Slaven</i> (словаки) – <i>die Schlaffen</i> (соні), <i>die Sklaven</i> (раби); <i>die Schweizer</i> = <i>Schwitzer</i> («швейцарці»), які утворюють прізвисько «людей, які пітніють «schwitzen» – потіти).	
7. На основі зоонімів:	
<i>Mops</i> у нім. мові крім прямого значення означає ще буркотун, проте в укр. мові слово має зовсім інше метафоричне значення – маленька собачка.	

Джерело: розроблено авторами

Der Seeräuber (der See – озеро, der Räuber – злодій, грабіжник) з урахуванням контексту, в якому вжито цей характонім, краще перекласти як «Злодій озера», а не «Пірат-розбійник».

Der Zitronenfalter (die Zitrone – апельсин, die Falter – метелики), використовуючи спосіб калькування, ми переклали б цей характонім як «лимонний метелик» (метелик лимонного кольору), однак звернувши увагу на контекст та посилення автора, нам слід перекласти як «люди, які складають лимони». *Die Orangenfalter* (die Orange – апельсин, die Falter – метелики) хочеться перекласти як «апельсиновий метелик», «метелик оранжевого кольору». Якщо взяти до уваги думку автора, то це «люди, які складають апельсини». Відповідно *die Clementinenfalter* (die Clementine – кlementина, die Falter – метелики) не «кlementиновий метелик», а «люди, які складають кlementини». *Die Rumpelmusenfalter* (die Rumpelmuse – помело, die Falter – метелики) відтворимо як «люди, які складають помело» та *die Nachtfalter* (die Nacht – ніч, die Falter – метелики) як «люди, які складають вночі». У цих випадках лексема die Falter уособлює людей, а не метеликів.

Der Landstreicher має свій відповідник в укр. мові «бродяга, волоцюга», але цей переклад не є вдалим для цього твору, адже тоді зміст залишиться незрозумілим. *Der Landstreicher* (das Land – країна, der Streicher – художник, адже утворений від дієслова streichen) краще відтворити як «художник, який малює країни».

Der Regenschauer (der Regen – дощ, der Schauer – спостерігач від schauen – спостерігати) має відповідник в українській мові «злива, дощовик» однак цей переклад буде беззмістовним у контексті. Тому уточнимо його як «спостерігач за зливами».

Der Schneeschauer (der Schnee – сніг, der Schauer – спостерігач від schauen – спостерігати) за допомогою калькування можна було б перекласти як «сніговий дощ», але якщо адаптуємо цей характонім під твір, то краще «спостерігач за снігом».

Der Hagelschauer (der Hagel – град, der Schauer – спостерігач від schauen – спостерігати) відповідний іменник це «град», знову ж таки цей переклад не дає читачеві конкретності образу, тому відтворюємо як «спостерігач за градом» або «дощовий спостерігач».

Наступним для дослідження було обрано трилогію «Зільбер» німецької письменниці Керстін Гір (Kerstin Gier, «Silber – Die Trilogie der Träume»), написана у жанрі фантастики. У творі зустрічається велика кількість власних назв, які перекладаються за допомогою транслітерації або транскрипції. Деякі жіночі імена були не тільки транскрибовані, а й адаптовані до норм української мови. Слід звернути увагу на закінчення *-a*, яке є типовим українським жіночим іменам (табл. 2).

Таблиця 2

Жіночі імена із закінченням *-a*

<i>Olivia «Liv» Gertrude Silber</i>	<i>Олівія «Лів» Гертруда Зілбер</i>
<i>Charlotte Montrose</i>	<i>Шарлотта Монтроуз</i>
<i>Persephone Porter-Peregrin</i>	<i>Персефона Портер-Перегрін</i>

Джерело: розроблено авторами

Harry Triggs / BloodySword66 – «Гаррі Триггс», він же «Кривавий меч – 66». Прізвисько героя перекладено за допомогою калькування. Виходить, що герой має якийсь зв'язок з мечем та кров'ю. Це дійсно так, він працює медбратором у будинку

для людей похилого віку. Отже, це промовисте ім'я містить не лише номінативний елемент, а й містить імпліцитну інформацію про вид діяльності героя у літературному творі.

Emily Clark «Емілі Кларк» – колишня подружка Грейсона. Прізвисько її коня – *Consequent of Paradise «Підкорювач Раю»*. Цікавим є те, що у творі німецької письменниці ім'я коня утворено англійською мовою та перекладено дослівно на українську з використанням калькування, хоча на нашу думку, це не зовсім вдалий переклад.

У дитячих книжках *«Greta und Gauner»*, *«Zilly und Zingaro»*, *«Bobo Siebenschläfer»* також використані способи транскрипції та транслітерації для перекладу характернімів. Приклади перекладу характернімів у цих творах українською мовою наводимо нижче (табл. 3).

Таблиця 3

Приклади перекладів характернімів

Мова оригіналу (німецька)	Мова перекладу (українська)
<i>Gret</i>	<i>Грета</i>
<i>Charlie</i>	<i>Чарлі</i>
<i>Kokosnuss</i>	<i>Кокоснусс</i>
<i>Die Lehrerin Proselinde</i>	<i>Вчителька Проселінда</i>
<i>Joschi</i>	<i>Йоші</i>
<i>Zingaro</i>	<i>Цінгаро</i>
<i>Zilly</i>	<i>Цілі</i>

Джерело: розроблено авторами

Висновки. Отже, під характернімом пропонуємо розуміти ім'я, прізвище або прізвисько, які автори дають персонажам для характеристики їхніх домінуючих рис. Оскільки характернім не може існувати окремо від дійової особи, він здається не тільки вказувати на об'єкт, а й бути ха-

рактеологічним представником. Це означає, що у контексті він може отримати різноманітне наповнення. Використання характернімів у літературних творах необхідне та неминуче, тому що завдяки їм утворюються образи персонажів, їхніх пригод та навіть образи сюжету. Характерніми переважно утворюються такими способами: використання словотвірних елементів, субстантивації різних частин мови, суфіксального або префіксального способів, також основоскладання.

Під час перекладу художньої літератури перед перекладачем постає непросте завдання, а саме передати атмосферу оригіналу, авторський стиль, асоціації, так, щоб викликати у читача образність твору. Варто максимально природно відтворити звучання тексту, враховуючи специфічне світосприйняття аудиторії. Художній переклад не повинен перекладатися буквально, але зі збереженням форми, структури та змісту. Дуже важливо зберегти емоції, настрої твору.

Досліджено 114 характернімів та встановлено, що при перекладі характернімів найчастіше використовують такі способи: *калькування, транскрипцію, транслітерацію та описовий переклад*. Найпоширеніші труднощі, які виникають при перекладі характернімів, є відтворення їхніх функціональних характеристик та контекстуального змісту.

Перекладач має звернути увагу на те, що не всі характерніми перекладаються на українську мову однаково. Адже будь-який твір дитячої літератури з власним художнім світом ставитиме нові завдання перед перекладачами. Питання особливостей перекладу характернімів у німецькій літературі потребує подальшого ґрунтовного дослідження, що підтверджує необхідність вивчення німецької дитячої літератури та способів її перекладу українською мовою, в чому і вбачаються *перспективи досліджень*.

Список літератури:

1. Альошина К.О. Способи перекладу «промовистих» імен у художній літературі (на матеріалі англійського та українського перекладів науково-фантастичних творів І. Єфремова). *Мовні і концептуальні картини світу*. 2013. Вип. 46 (1). С. 33–42.
2. Горошко В., Корольова Т. Особливості передачі англійських промовистих та каламбурних імен у перекладі праць Т. Пратчетта. *Науковий вісник ПНПУ ім. К.Д. Ушинського*. 2020. № 31. С. 7–8.
3. Підгрушна О.Г., Феценко В.О. Специфіка відтворення англійських промовистих назв та імен у серії романів Террі Пратчетта у перекладах українською, німецькою, французькою та російською мовами / КНУ ім. Т.Г. Шевченка. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2019. Вип. 2 (66).
4. Потапова А.Є. Відтворення стилістичних засобів у перекладі дитячої художньої літератури (на матеріалі українських, німецьких та російських перекладів творів Дж.К. Ролінг) : дис. канд. філол. наук. Київ, 2011. 235 с.
5. Потапова А.Є. Дитяча література: підходи та критерії перекладу. *Вісник Житомирського державного університету*. 2010. Вип. 49. С. 193–197.
6. Ребрій О.В. Системний підхід до вироблення стратегії перекладу. *Вісник ХНУ. Серія «Перекладознавство»*. 2009. № 848. С. 48.
7. Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі : [монографія]. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. 376 с.
8. Шапошник О. Лінгвокультурні та стилістичні проблеми перекладу фантази: характерологічний контекст. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Лінгвістика*. 2013. Випуск XX. С. 288–293.
9. Basset C.E., Feyrer C. März. Masterarbeit: Translations wissenschaftliche Herausforderungen bei der Übersetzung ausgewählter Medien zur medizinisch-terminologischen Fachwissensvermittlung bei Kindern am Beispiel 'Der Zauberschulbus'. Innsbruck, 2022. P. 323, pp. 79–80.
10. Fernandes L. Translation of Names in Children's Fantasy Literature: Bringing the Young Reader into Play. *New Voices in Translation Studies*, [Online]. 2006. 2. P. 44–57.
11. Gallauner L. Halfpipe – Leon legt los!: Erzählung für mittleres Schulalter. Kiew: J.J. HMBH Ukraine Agency, 2013. P. 96.
12. Garcés C.V. Translating the Imaginary World in the Harry Potter series or how Muggles, Quaffles, Snitches, and Nickles Travel to Other Cultures. *Quaderns. Revista de Traducció*, [Online]. 2003. 9: pp. 121–134.
13. Gier K. Silber – Das erste Buch der Träume. Berlin Verlag: Fischer Taschenbuch Verlag. 2013. P. 432.
14. Klasan K. Diplomarbeit: Das Übersetzen von Eigennamen in den Märchen von Clemens Brentano: Osijek, 2016. P. 61.
15. Kuttor E. Namengebung in Phantasien. Übersetzungsmöglichkeiten der literarischen Eigennamen. Pecs: Universität Pecs, Ungarn, 2014.

16. Laurenti F. Rendering Literary Proper Names in Another Language: The Works of Flann O'Brien as a Case in Point. *Comparatismi*. 2017. No. 2. P. 181–187.
17. Pieciul-Karmińska E. Wiedergabe von Personennamen in der gegenwärtigen polnischen Übersetzung der «Kinder- und Hausmärchen» der Brüder Grimm /NI 107/108, 2016. P. 54–76.
18. Saduov R., Vinczeová B. Translating fantasy literature into Russian and Slovak: The case study of Catherynne Valente's «The Girl who Circumnavigated Fairyland in a Ship of her own Making». *SKASE Journal of Translation and Interpretation*. 2017. Vol. 10. No. 1. P. 88–105.
19. Schirneck H. *Der Wolkenkratzer schwingt die Bürste*. Gerbrunn Verlag: RMD-Verlag, 2022. P. 22.
20. Sikorska L., Ivanytska N., Nechyporenko V. Cultural communication through translation. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*. 2017. Vol. 5/7. P. 45–48.

References:

1. Alyoshina K. O. (2013) Sposoby perekladu "promovystykh" imen u khudozhnii literaturi (na materialy anhliskoho ta ukrainskoho perekladiv naukovo-fantastychnykh tvoriv I. Yefremova) [Ways of translating "proper" names in fiction (based on the material of English and Ukrainian translations of science fiction works by I. Efremov)]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu – Language and Conceptual Pictures of the World*, vol. 46 (1), pp. 33–42.
2. Horoshko V., Koroleva T. (2020) Osoblyvosti peredachi anhlomovnykh promovystykh ta kalamburnykh imen u perekladi prats T. Pratchetta [Features of the transfer of English speaking and punny names in the translation of T. Pratchett's works:]. *Naukovyi visnyk PNPu im. K.D. Ushynskoho – Scientific Journal of K.D. Ushynsky PNPu*, no. 31, pp. 7–8.
3. Pidgrushna O.H., Feshchenko V.O. (2019) Spetsyfika vidtvorennia anhlomovnykh promovystykh nazv ta imen u serii romaniv Terri Pratchetta u perekladakh ukrainskoiu, nimetskoiu, frantsuzkoiu ta rosiiskoiu movamy [Specificity of reproduction of English-language titles and names in a series of Terry Pratchett's novels translated into Ukrainian, German, French and Russian] *Movni i kontseptualni kartyny svitu – Linguistic and Conceptual Pictures of the World*, vol. 2, p. 66.
4. Potapova A.E. (2011) *Vidtvorennia stylistychnykh zasobiv u perekladi dytiachoi khudozhnoi literatury (na materialy ukrainskykh, nimetskykh ta rosiiskykh perekladiv tvoriv Dzh.K. Roling)* [Reproduction of stylistic means in the translation of children's fiction (on the basis of Ukrainian, German and Russian translations of J.K. Rowling's works)], PhD thesis. Kyiv. (in Ukrainian).
5. Potapova A. (2010) Dytiacha literatura: pidkhody ta kryterii perekladu [Children's literature: approaches and criteria of translation]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu – Journal of Zhytomyr State University*, vol. 49, pp. 193–197.
6. Rebriy O.V. (2009) Systemnyi pidkhid do vyroblennia stratehii perekladu [Systematic approach to the development of a translation strategy]. *Visnyk KhNU. Seriya "Perekladoznavstvo" – KhNU Journal. Series "Translation Studies"*, no. 848, p. 48.
7. Rebriy O.V. (2012) *Suchasni kontseptsii tvorchosti u perekladi: monohrafiia* [Modern concepts of creativity in translation: monograph]. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, p. 376. (in Ukrainian)
8. Shaposhnik O. (2013) Lihvokulturni ta stylistychni problemy perekladu fentezi: kharakterolohichniy kontekst [Linguocultural and stylistic problems of fantasy translation: characterization context]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya Lingvistyka – Scientific Journal of Kherson State University. Series Linguistics*, vol. 20, pp. 288–293.
9. Basset C.E., Feyrer C. März (2022) Masterarbeit: Translations wissens chaftliche Herausforderungen bei der Übersetzung ausgewählter Medien zur medizinisch-terminologischen Fachwissensvermittlung bei Kindern am Beispiel 'Der Zauberschulbus': Innsbruck, p. 323, pp. 79–80.
10. Fernandes L. (2006) Translation of Names in Children's Fantasy Literature: Bringing the Young Reader into Play. *New Voices in Translation Studies*, [Online], 2, pp. 44–57.
11. Gallauner L. (2013) *Halfpipe – Leon legt los! Erzählung für mittleres Schulalter*. Kiew: J.J. HMBH Ukraine Agency, p. 96.
12. Garcés C.V. (2003) Translating the Imaginary World in the Harry Potter series or how Muggles, Quaffles, Snitches, and Nickles Travel to Other Cultures. *Quaderns. Revista de Traducció*, [Online], 9: pp. 121–134.
13. Gier K. (2013) Silber – Das erste Buch der Träume. Berlin Verlag: Fischer Taschenbuch Verlag, pp. 432.
14. Klasan K. (2016) Diplomarbeit: Das Übersetzen von Eigennamen in den Märchen von Clemens Brentano: Osijek, p. 61.
15. Kuttor E. (2014) Namengebung in Phantasien. Übersetzungsmöglichkeiten der literarischen Eigennamen. Pecs: Universität Pecs, Ungarn.
16. Laurenti F. (2017) Rendering Literary Proper Names in Another Language: The Works of Flann O'Brien as a Case in Point. *Comparatismi*, no. 2, pp. 181–187.
17. Pieciul-Karmińska E. (2016) Wiedergabe von Personennamen in der gegenwärtigen polnischen Übersetzung der "Kinder- und Hausmärchen" der Brüder Grimm /NI 107/108, pp. 54–76.
18. Saduov R., Vinczeová B. (2017) Translating fantasy literature into Russian and Slovak: The case study of Catherynne Valente's "The Girl who Circumnavigated Fairyland in a Ship of her own Making". *SKASE Journal of Translation and Interpretation*, vol. 10, no. 1, pp. 88–105.
19. Schirneck H. (2022) *Der Wolkenkratzer schwingt die Bürste*. Gerbrunn Verlag: RMD-Verlag, p. 22.
20. Sikorska L., Ivanytska N., Nechyporenko V. (2017) Cultural communication through translation. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*, vol. 5/7, pp. 45–48.